

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
110	60	35	15	110	60	35	15

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 маю 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шостої місяців.
Ціна „Ради“ за кордоном: на рік 11 р., (27 крон 94 гори на австрійську валюту) на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закордонні читачі передплатують газету через поштомат, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки за 1-го числа місяця.
За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати своє привітне адресу. Редакція може скорочувати і змінити старі більші статі, до друку негодячі, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не відповідає.

Просьба авторів додержуватися правопислу „Ради“.

Умови друкування оповістей

За рядок петиту попередю тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп. За рядок петиту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платять за оповістю в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Товариство Мануфактур Ісаак Шварцман Рядом з Контракт. дом.
НАЙБІЛЬШИЙ МАНУФАКТУРНИЙ МАГАЗИН Г. КИЇВА.

В величезному виборі одержано теплу білизну, ковдри шовкові, плюшеві, ватні та инш.
Приймаються замовлення на мужське вбрання. ср. 1812-2

Нашим передплатникам.

На основі умов редакції „Ради“ з дирекцією української трупки під орудою М. К. Садовського рокові передплатники „Ради“ і ті, що передплатили газету в розрочку, коли вони заздати не менше 2 карб., мають право ходити на вистави трупки Садовського, театр „Грамотности“ по зменшеній ціні. Правила, що регулюють це право д. х. передплатників „Ради“, такі: Спецтакти по зменшеній ціні для д. х. передплатників „Ради“ відбуваються раз на тиждень, по четвергах.
В ці спецтакти уйдуть всі повинні репертуара.
Щоб дістати білети на виставу, д. х. передплатники „Ради“ показують в касу театру особливі квитки з талонами, які видаються з контори „Ради“. Кожний передплатник має право дістати ДВА МІСЦЯ в партері або ЛОЖУ. Позагороднім передплатникам талони на ці вистави висилаються заочною бандеролью, коли буде вищаче 10 коп. грішми чи марками.

ЦІНА МІСЦЯМ:

Театр „Грамотности“	Звичайні	Для передплатників
Ложі	5 р. — к.	3 р.
Партер 1 ряд	2 р. 10 к.	1 р.
„ 2 „	1 р. 40 к.	80 к.
„ 3 „	1 р. 20 к.	60 к.
„ 4 „	1 р. — к.	50 к.
„ 5 „	1 р. — к.	50 к.
„ 6 „	80 к.	50 к.
„ 7 „	70 к.	50 к.
„ 8 „	60 к.	40 к.
„ 9 „	55 к.	40 к.
„ 10 „	50 к.	30 к.
„ 11 „	45 к.	30 к.
„ 12 „	40 к.	30 к.
„ 13 „	35 к.	30 к.
„ 14 „	30 к.	30 к.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих воріт. Телефон 1458.

Редактор В. Гадевич. Видавець С. Чикаленко.

У ВАРШАВІ
передплатувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента Гр. К. Стелури. Там-же приймаються на вигідних умовах замовлення на оповістки для „Ради“. Адреса: Варшава, вул. Новий Світ, д. 62, м. 26. Телеф. 141,68.

„БОРІТЬСЯ“ з слабосилля, кахексією та опортунізмом. Ц. 50 коп.
Практичні поради.
Адреса: автору лікарю: С. Н. Гольдбергу, В. Васильєвська, д. № 16, кв. 7. Київ. Прийм. од 5-7 г. увечері. 1731-19

В Одесі
передплатувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна в Українській книгарні „ЕСПЕРАНТО“ (Нижня вул. № 53). Там-же приймаються на вигідних для замовників умовах оповістки для „Ради“. Адреса: Одеса, вул. Котляревського, д. № 15. Тільки на таку адресу: Одеса, пошт. окр. 1555.

У Полтаві передплатувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також кукувати в роздріб—можна в книгарні П. МАРКЕВИЧА. Бульв. Котляревського.

На увагу тим хто їде до **РІВ'ЕРИ!**
ЛІКАРЬ М. І. Козловський, приймає хворих: Italia, Ospedaletti Ligure (presso Sanremo).

Поправка.

Питання про початкову школу все ще служить головною темою дебатів у Державній Думі й розмов у громадстві. Як і треба було сподіватись од такої „держави національностей“, як Росія, центр дебатів і розмов з'осередився на питанні про викладкову мову в початковій школі. Промови, виголошені на цю тему, були найцікавіші, проектні й поради, подані в цій справі, визначаються найбільшою вирозумістю. Жива справа однаково захоплює й запалює всіх, як прихильників так і ворогів.

Головна думська партія — октябристка—вже кілька разів висловлювалася у цій справі. Позиція її з самого початку визначилася досить виразно: національностям „легалізованим“, як поляки, татари, грузини і т. ін., дати мінімум того, що можливо дати, а національностям же „нелегалізованим“, як українці, білоруси й інші, не дати нічого. На цій позиції твердо стояли як оратори октябристської партії, так і рядові її члени, що тільки підсилювали свої привітання „хрести“ під усіма проектами й поправками, виробленими в лабораторії Гучкова й К.

Тепер виявляється, однак, що в октябристах ніби прокинулася совість. Чи то вплинула на них страшна по своїй безвідрадності промова Кассо, чи то прислухались вони до промов тих ораторів, що обстоювали в Думі за національні школи, чи то вчитались вони в те, що пишеться про них у національній пресі,—але цими днями вони внесли в Думу досить коректний законопроект про порядок одкриття шкіл у місцевостях з инородческою людністю. Суть проекту полягає в тім, що коли в данній місцевості буде хоч 50 дітей, які не розуміють російської мови, й коли батьки цих дітей подадуть прохання про відкриття школи—тоді в тій місцевості відкривається однокласова школа з місцевою викладовою мовою. Називаємо цей законопроект цілком коректним, бо він усе таки являється значним кроком наперед у порівнянні з тим, що досі обіцяли октябристи инородцям у справі початкової освіти. Коли б цей проект було ухвалено, то, напр., українське селянство було б забезпечене національною школою, хоча б і кудюю,

однокласовою. У кожному українським селі знайдеться не 50, а 550 дітей, що не розуміють російської мови. За проханнями батьків справа теж не стала б. Коли тепер, при існуванні категоричних заборон, українські селяне все таки раз за разом висловлюються за науку рідною мовою (Волин, Херсонщина), то при існуванні дозволу таких прохань не доведеться б дождатися. Та й преса українська могла б тоді „на законном основанні“ розпочати ширшу агітацію в масах за національну школу.

От невідомо тільки, чи не внесуть октябристи і в цей свій законопроект свою славновісну поправку про те, які національні мови мають право на існування в народній школі. Як пам'ятають наші читачі (див. статтю „Правіше людського розуму“), октябристи не рахують українську мову в числі тих, уживання яких дозволено в школі. Коли октябристи додержуватимуть цього безглузлого погляду і в своїм останнім законопроекті, тоді, розуміється, нам од нього буде ні тепло, ні холодно. Але в тім разі, коли б у „партії 3-їю“ знайшлося досить розуму, щоб признати українську мову рівноправною хоча б з иншими инородчеськими мовами, тоді їх проект міг би збудити і в нас деякі надії на будучність не таку темну й безвідрадну, як досі.

Зрештою, не треба взагалі дуже подивуватись, що октябристи не вважали за свій обов'язок. Може бути, що ціла справа з цим законопроектом являється тільки ловким тактичним маневром, шахматним ходом. Октябристи бачуть, що їх вплив зменшується й сила марніє, от вони, може, й надумали красною обіцяною прихилити до себе представників національних груп у Державній Думі. Правда, для октябристських тупих голів це маневр надто вже хитрий і ловкий, але, кажуть люди, що часом і дурень несподівано може зробити щось розумне. Може, ми, в даннім випадку й стоїмо перед фактом такого порядку.

Більше об'єктивності!

Незрозуміле щось робиться з українським рухом. Розвивається він серед націоналістичних вигуків пануючих націй, котрі здебільшого стромляють локми в колоеса розвитку та поширення всіх справедливих постулатів українського відродження. Навіть, прогресивні органи печаті дуже рідко озвуться з приводу ненормального становища українців, наче тут все „обстоить“ цілком „благополучно“.

І треба якоїсь виключної події, треба вбивства Потоцького, Адама Коцька, або невинного хлопчика, щоб дати привід заговорити по всіх газетах про ті утиски та несправедливості, що чинять нашим землякам ті самі поляки, котрі стогнуть в нашій державі від націоналістичної політики. „Новое Время“ галає про нещастя митичних „галицьких русских“, газети прогресивного табору містять статті, де часто-густо обвинувачують українців в „отвратительном націоналізмі“ („Кієвскія Вѣсти“, № 287).

Вбивство Михайла Коханчика вчителем Грайсом, про котре вже знають читачі нашої газети, це раз показало, яка важка атмосфера національних відносин витворилася в Галичині.

Сам по собі факт вбивства цілком не симпатичний задля вияснення українсько-польських відносин. Ні одна держава, ні одна національність не забезпечена від того, що якийсь бузувір—людина під впливом обурення, хоча б заснованого, навіть, на національних відносинах, не накинеться на нещасну дитину і не доведе її до смерті. Не самий факт обурює нас, що бачили вчинки Дю-Люта Восторгова: ми обурені там галаєом та тям освітленням, котре придало цьому фактові газети рижгородного напрямку. І в цім обговоренні помічається дивне з'явище: українська демократія з приводу вбивства Михайла Коханчика заявила місце біля „Нового Времени“ та гр. Ва. Вобриського. „Виланье хвостиком“ перед поляками певної части-

ни російської прогресивної преси поставило нас в суєздство в „не совсьмь чистими“ людьми. Подібно до того, як в справі виділу Холмціани ми опинились коло чорносотенців, звичайно, з иншою, тільки, аргументацією, так і тут: найбільше заікавленія проявляють та активну поміч дають „галицьким русским“ тільки ті люди, котрі свідомо ігнорують або й поборюють український рух. Справа стоїть так: польські газети та „Кієвскія Вѣсти“ (№ 287) не визнають, що данний факт звинувачення над школярами має місце. Вони пояснюють чутки про цю подію агітаційними бажаннями „демагогических українських публіцистов“: бачте, дя чутка виникла „на почвѣ агітації за реформу виборного закона в сейм“. І тільки всього. А хлопчик як же? Хто ж винен в його вбивстві? Винні, очевидно, або „демагогические українские публіцисты“, або... бісів „демагогическій“ хлопець, на аравок унтер-офіцерської вдови, сам собі скоїв таке нещастя. „Новое Время“, звичайно, вичує у всьому поляків і проливает крокодильчі сльози над долею „зарубежных русских“.

Так проістисніке вбивство бузувіра-поляка беруть за вихідну точку для своїх твердежень люде самих рижгородних поглядів. На нашу думку, цей факт агітаційної утілізації події являється характерним для вияснення тієї „удушливої“ атмосфери шовінізму, котра гнітить своїм тятгарем мешканців Галичини. Через те можемо побажати, щоб російська преса, що користується великим авторитетом серед поляків, заявила на себе велику місію справедливо освітити всі темні боки галицького життя: бо тільки коли „страсти поуспокоятся“, можлива справедлива оцінка чинів українців.

З газет та журналів.

*. Серед голосів місцевої російської преси в справі Жулинської драми звертає на себе увагу солідна стаття П. М. в ч. 296 „Кієв. Мысли“.

Автор наводить голоси польської, української й російської квівської та столичної преси про подію в Жульні і після того робить такі висновки: „Як бачимо, справа темна, невьяснена і вона дожидає ще безсторонного і всебічного освітлення. Національне засліплення, болоча атмосфера національної ворожнечі робить можливими всі ті версії, що ширяться газетами. Наші націоналісти підходили українською версією, бо на черзі в них розправився з поляками і прогавити такої історії, як убивство бузувіром-поляком українського хлопця, їм неможна. При инших обставинах, коли б на черзі у нас стояло українське питання, ті ж націоналісти підходили б польською версією, і Бог зна чого нагородили б про українську інтригу, про „істеричність“ українських націоналістів.“

В цей час для нас не дуже важливе те, що саме сколюєся в Жульні, бо й по тім і по другій версії на весь свій зріст встає той проклятий націоналістичний шовінізм, що несе за собою безліч лиха. Скільки літ тому сколюєся, так звана, „Вжесня“.

Буквально та ж сама історія, що й тепер в Жульні, тільки з переміною національності. У Вжесні, де панують німці, учитель вімцев мучив польських дітей, в Жульні, де панують поляки, учитель поляк мучив дітей-українців. Хто здивувався, коли б і на Україні учитель-українець мучив дітей-євреїв?

Що ж це таке? Поляки стогнуть під гнітом чужого шовінізму, але, ще не визволившись самі, уже стараються гнітити инших... Грайбс може й не вбив Коханчика, але справа стоїть так, що міг убити. Українці може й не вигадали за демагогічними цілями, всеї цієї історії, але могли й вигадати. Взаємна заєнзавість така палка і сліпа—і Бог зна, чого можна виробити в цій гострій боротьбі. Поляки стогнуть під німцями, українці—під поляками, євреї боляко поглядують на українців... Якийсь казан з окропом, де виварюються жаві кіста й людське мясо. Збожеволілі народи ладні пожертви один одного, мов ті лапки. Natio nation—lupus.

Пригадні забувають те, що вони і їх родичі переживають і пережили, і ладні тут же гнітити инших. Начала моральні зовсім стерлися у відносинах. Мене гнітять,—о, який жах, як це

Театр б. Т-ва Грамотности.
Дирекція М. Садовського.
Труппа українських артистів під орудою МИКОЛИ САДОВСЬКОГО.
Сьогодні, 27-го окт., у 11-й раз ЧАРІВНИЦЯ. У п'ятницю, 29-го, у 7-й раз СУЛАМІО. У суботу, 30-го, у 2-й раз п'єса Як. Гордіна І) ЛЮДОЖЕРИ (DE SCHITE). 2) у 4-й раз ПО МОЛЮЕРУ. У неділю, 31-го, ранком по цінам від 10 к. до 60 к.: 1) ПАННА ШТУАРКА. 2) ВЕЧЕРНИЦЯ. У понеділок, 1-го нояб., по цінам від 10 к. до 1 р. 20 к. ОМ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ.
Поч. о 8 г. вечора.
Ціна місяця звичайна.
Відповіл. режисюр М. Садовський.

Театр „СОЛОВЦОВЪ“.
Дирекція І. Е. ДУВАН-ТОРЦОВА.
Сьогодні, 27-го окт., спектакль на користь лікарні т-ва допомоги слабиим дітям г. Києва; в 1-й раз **Литератор і актриса Темное пятно** на 3 д. Бер. уч. д-ки: Гофман, Клементьева, Коврова-Брайська, Чужбина, Юрєнева та инші. Д.д.: Берсенев, Дуван-Торцов, Лавровський, Леонтьев, Максимов, Мурський, Назелін, Рудницький, Суханов, Поставкова А. Н. Соколовського. Почат. о 8 г. веч. Ціні місцим бенефіції прийм. з ширшою полкою. Завтра, 28-го, в 15-й раз „САУБЕ-АМУС“ на 4 д., Л. Андрєєва (для підписок, наз. „Кієвск. Вѣсти“ ціни зменш.). В п'ятницю, 29-го окт., бенефіс А. В. Рудницького „ГЕНРИХЪ НАВАРСКИЙ“ на 5 д. В суботу, 30-го, в 5-й раз п'єса А. А. Яблоновського „ЖУРНАЛИСТЫ“ на 4 д. В нед., 31-го, удень для учнів по зменш. цінам „ПОСЛѢДНЯЯ ЖЕРТВА“ на 4 д. В понед. 1-го нояб., заг.-дост. вист. в 4-й раз „ДЪ-ВА НЕРАЗУМНАЯ“ на 4 д.
Готуються до вистави: „ВЪ ЗОЛОТОМЪ ДОМѢ“ Амєшова, „МАЗЕПА“ Сковальського, „САМСОНЪ І ДАИДА“ трагіком. на 3 д. Свен. Данга Кинткі на всі вистави продаються.

Городський театр.
Дирекція С. В. БРИКІНА.
Сьогодні, 27-го окт., **Ромео и Джульєта.** Бер. уч. д-ки: Старостина, Рибчин-Каміонський, Гизяров, Тихонов, Вилковський, Лещинський, Дісенко, Ковалевський та балет. Поч. о 7 1/2 г. веч. Завтра, 28-го, „ТАНГЕЙЗЕРЪ“. В п'ят., 29-го, „ТОСНА“. В суб., 30-го, „ХОВАНЩИНА“. В неділю, 31-го, дві вистави: удень по заг.-дост. ціні „ЛАНМЪ“. Увечері по звич. ціні „ВАЛЬКІРІЯ“.
Квитки на всі вист. продаються в касі театру щодня з 10-ти год. ран. до 2-х г. дня, і від 5 год. веч. до кінця вистави.

Вийшли з друку і поступили на продаж **НОВІ ПІЕСИ** (до вистави драмат. цєнз. дозволені).
Сергій Ніколаєв.
І „АРТИСТ“ жарт на 1 дію.
ІІ ВАВИЛОН В ЛИСЯНЦІ драматичні малюнки 4 дії, 5 картин.
Сторінок 92. Ціна 35 коп.
Склада і продаж в Києві в книгарнях:
Українській—Безаківська, 8.
„Літ. Наук. Вїстника“—В. Володимирська, 28.
І. С. Черевонського—Фундуківська, 4. 00-1645-22

ОБ'ЄДНАНИЙ КОМІТЕТ
ПО ЗБУДУВАННЮ ПАМ'ЯТНИКА
Т. Г. ШЕВЧЕНКОВІ
В КИЇВІ,
що існує при Київській городській управі, повідомляє, що приставлені на конкурс 15-го мая 1910 р. проекти пам'ятника і не одержали до цього часу авторами, будуть видаватись до 1-го лянара р. 1911-го, після чого решта проектів стають власністю Комітета. 3-1

не по людському! Я душу—це національно...

Все це, розуміється, не випадково робиться. Казан націоналістичної ворожнечі кипить не через непорозуміння: під ним горить жар ворожнечі економічної і соціальної—і діржірки цієї міжнародної трагедії,—мета якої затупувати і задурити боротьбу соціальної, старанно підкидають в цей огонь все нові політики. І Бобринський і Грайвє з одного поля ягоди, а дивися, яку вакханалію створили тепер російські націоналісти! А хіба ж самі вони кращі?.. Коли в Бобринському й справді жалко стало бідної дитини, то він пожалів би й інших дітей, що можуть постраждати в цій гадкій борні дорослих, він інше поставився б до жуликовської трагедії; він став би трудитися—смішно вимовити!—над примиренням націоналістів, а не над роспалюванням ворожнечі між ними...

Націоналісти збирають гроші на пам'ятник Кочанчикова: нехай, мовляв, граніт чи бронза клице до помсти. А що коли б і справді поставити пам'ятника, але збудувати його так, щоб став він символом не боротьби, а примирення націоналістів!

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання 25-го жовтня. Початкові школи.

Предсідатель—кн. Волконський. Йдуть далі суперечки за початкові школи.

Крупенський зауважує перше всеюго те, що учителі наших початкових шкіл мало освічені і що треба подбати, щоб підняти їх культурний рівень; треба вигнати з шкіл політику. Далі він звертає увагу міністерства народної освіти на ту літературу, якою троять учителів. Для прикладу він цитує в журналі "Народний Учитель", що видається в Бессарабії, статтю "Пам'яті казенних революціонерів" та інші. Потім підкреслює роль повітових маршалків в справі початкової освіти і покладається на височайший рескрипт 1873 р., яким дворянство довіряють стояти на сторожі початкової школи. Оратор не вважає потрібним знищувати церковну школу, бо вона дуже користна. Не треба забувати,—каже він,—що коли в часи вивільного руху потягнуто було до суду 23.000 народних учителів, учителів церковних шкіл було тільки 150.

Хасмаєв зазначає, що шкільна реформа, як вона стоїть у проекті, нічого нового мусульманам не дасть. Він каже, що коли тertia Дума бажала мати нависко "Думи народної освіти" то вона повинна виробити такий проект, в котрим з'ясується о усі національності Російської держави.

Спроба обмосковити мусульманську школу і убити в ній любов до рідної мови, можна взагалі від сказати, не будуть мати успіху.

Каже стоїть на тому, щоб усі початкові школи об'єднати у відом-

стві народної освіти і не робити поділу на два ворожих табори в такому святому ділі. Оратор каже, що він був інспектором народних шкіл, і на підставі власного досвіду доводить, що батьки нерідко до свого діла в школі; оратор цитує скарги селян на те, що батьки, одержуючи 75 карб. за навчання в школах, бувають там всього 6—7 раз на рік. (В центрі і зліва: Так! Так! З права—рух).

Далі оратор розкажує, що для боротьби з таким явищем приходиться платити батькам за кожний раз окремо. При таких умовах церковна школа має і буде мати хворий вигляд.

Предсідательське місце займає Шидловський.

Александров вносить свої погляди на инородцьке питання в справі початкової школи. Він вважає це питання дуже великим, бо в ньому пропонується, чи бути Росії великою і неподіленою, чи піти шляхом федерації та унії. Далі оратор протестує проти того, що представники инородцьких фракцій в Думі визнають російських націоналістів "обрусителями".

Націоналісти не мають на увазі ніщити національні, релігійні та побутові особливості 109 народностей Росії, але вони дбають про те, щоб зв'язати всі країни з головним ядром, зв'язувати їх з ним повинна державна російська мова. (Голоси націоналістів: "браво"). Александров далі нагадує 23 том докладів про початкову освіту, що були внесені в англійський парламент, в якому російська-шкільна система вважається за одну з найкращих, що до організування народної освіти на національних підвалинах. Оратор каже, що російська система краща за французьку і що там, де ним ділом керують самі поляки,—народна освіта стоїть дуже сумно.

Про те, як обережно відносяться поляки до народної душі, може свідчити випадок в Жулівці в нещасним страдалником Михайлом Кочанчиком і його сестрою.

(Голоси з польського кола: брехня! брехня!) Оратор далі призиває друзів-октябристів не підтримувати націоналізацію школи і не принести російську державність в жертву. Александров має надію, що могутній російський орел грудями захистить всі 109 народностей і приведе їх до спільної, мирної і культурної роботи.

(Гучні оплески з права і з боку націоналістів. Оратору роблять овації).

Белоусов має надію, що молода Росія, яка вірить в свої сили і в свою будучину, удержить школу на своєму ґрунті, і революційні думки, не зв'язані з нею на які утиски, своє діло зроблять.

О. Попов 2-й виявляє себе прихильником об'єднання всіх початкових шкіл. Він визнає, що релігійний напрям навчання може лишитися і тоді, коли школи будуть об'єднані: треба тільки, щоб духовні пастирі по-

дбали за те, щоб відродити авторитет школи в ділі релігійного виховання.

Савателли каже, що проект утворення неможливе становити, вимагаючи од дитини, щоб вона разом навчалася і мові і наукам (опаескі з-ліва).

Оголошується пропозиція фракції конст.-демократів негайно розглянути фінансовий план введення всеобщої освіти.

Докладують заяви про те, щоб запитати міністра доріг, чому загалом не внести законопроект про залізнично-пенсійну касу.

Далі засідання буде 27 жовтня.

ПО РОСІЇ.

— Драма шпигуна. Недавно, як переказує "У. Р.", в Петербурзі в покійницькій лікарні Марії Магдаліни застрелився молодий хлопечко, який прийшов подивитися на труні дівчини, що отруїлася напередодні. Тепер виявилось, що це агент сикского одділу, який торік робив трусу у дівчині. Підчас трусу дівчина так уподобалася агенту, що він закохався в неї і поміг їй визволитися з-під арешту, а тоді хотів женитися на ній, для чого розвівся з своєю жінкою. Родичі і знайомі дівчини противилися шлюбній дівчині з охранником. Дівчина не могла перенести того, що її близькі довідалися про її кохання з агентом охорони, і отруїлася. Агент, побачивши дівчину мертвою, застрелився над її труном.

— Страшне вбивство. "С. Зап. Гол." (Вільна, № 1490) повідомляє про нещасливу історію. "Сов. Сл.", пише, що на історія свідчить, яка небезпечка загрожує обивателям од слабих на розум чинів поліції. Врядян Антонович з двома стражниками Рабченко і Голзажовим шукали конокрада біля місцевості "Лосева дача". Підчас обходу стражник Рабченко був п'яний і пішов од компанії до Лагерної вулиці. Тут він зустрів невідомого чоловіка, зупинив його і крикнув: "Хто ти такий". Той одповів, що він робочий Стражник Столярчук, який був тут, додав, що це теж старовір. Рабченко, почувши, слово старовір, закричав: "Ти старовір", я нас всіх перестріляю, "а тоді ватаг револьвера і вистрелив в робочого. Куля попала в груди, пройшла наскрізь і застрягла біля ший. Потім Рабченко вистрелив ще двічі. Після цього пішов в стаову квартиру і заявив, що на нього напали розбійники і одняли револьвера. Револьвера знайшли біля самої стаової квартири. Поранений—тежляр Лазарев. Він йшов з своєї хати до краньниці. Сердешного одвели до лікарні. Стражника арештували. Робиться слідство.

— Успіх народної освіти. В Єгорьевському повіті, рязанської губ., вже третій рік зємство здійснює план заведення всеобщої освіти, а тим часом, як видно з доповіді інспектора шкіл, становище шкіл в повіті дуже лихе. "Школи, каже інспектор, валяться, діти сидять на вікнах, на до-

лядаються на шкільні двері; минає який час, спаніються учителі кликнути дітей до школи і загальний настрій дітей до школи і загальний настрій в утомило на виду, хлопці помалу розбредуться по кутках, розскадяться по траві і будуть розмовляти ліниво та скучно...

Задзеленчав дзвоник довго, звичко, весело. Так же радісно, як висипають з класу гратися, побігли школярі з усіх кутків двору до дверей і, товпачись, в уязькому коридорі, сховались в школі; сховався за ними і веселі гомін. На подвір'ї знов стало порожньо і сонно.

У другому класі дожидали учителя в нетерплячю, особливо ті, що цього року перейшли в цей клас.

Другий клас в двохкласовій народній школі різко відзначається від дрібшого школярства. Тут хлопці проходять нові шкільні науки, читають більш серйозні книжки, знають-ся з російськими класиками, привчаються до літературної мови. Цілий лексикон нових виразів, термінів з тих наук, які вони проходять, ставлять їх в очі дрібшого поважними і вченими. Поводяться між собою вони чинніше, з своїми непорозуміннями рідко звертаються до учителя; починають шість думати, наближаються до абстрактних ідей.

Не рідко у цьому класі виділявся гурток чим-небудь видатніших хлопців, і засновував щось подібне до таємної організації в своїми маленькими шкільними таємницями. Тут зацікавлені найбільше гульня, писалися сатиричні вірші на шкільні пригоди, тут же робилися й найтрудніші задачі. Ватажки такого гуртка иніди привчоували собі назвисько надулюблені школярами героїв з прочитаних романів і повістей. На чолі такого гуртка стояв тепер Грицько; оповістивши себе перед школярами Тарасом Бульбою, а найулюбленіших своїх товаришів—Якова та Андрія—за своїх синів, він намагався і всею товаристві завести козацькі порядки та звичай, відповів до Гоголевої повісти, котра в свій час зробила на нього надзвичайно сильне враження.

У другому класі училися тепер скілько душ підлітків-дівчат, які вносили з собою в школу нову течію, зацікавивши школярське життя свіжими барвами. Вагалі життя цього класу було цікавішим, ніж в інших школярів, і не даром хлопці з нижчих класів часто дожидають, мов свята, того ча-

су, коли переведуть їх у другий клас.

Раді і привітно зустріли школярів свого учителя. Учитель теж привітний, веселий; шуткує з ними, сміється.

— Ромаше, чи не в чепці це ти збираєшся, що виховав такого чуба?—авертається він до одного.

Роман піднімається, пригладжує рукою чуб.

— Діжду неділі—під гребівку остріжуся,—весело одповідає.

— Не вадило б і Василеві зняти свою скірту,—переводить учитель очі на Піхтіра;—ну як, Василю, будемо жити в цьому році? Чи битися, чи миритися будемо? Ох, Василю, Василю...—легенько вігхав учитель. Василь поківно схвиль голову, смутно осміявшись, він—второгодник.

— А ось і Любов Михайлівна прийшла,—розглядає далі школярів учитель. Любов, найбільша в класі школярка, засміялася та забіта в часи навчання, тепер, після літніх канікул виглядає свіжіш, сміливіше; вона злегенька червоніє і вільно сміється.

— І я е!—обавяється, піднявшись з місця, веселий та жаркий Сивенко; йому бажалося, щоб і до нього промовив учитель слово.

— Вачу, вачу,—осміається учитель,—що ж, нікому це не ростяє голови?

Вдоволеній Сивенко зажмурює очі, сміється і з розмаху сідає на місце.

Розмова між учителем та школярами тиха, лагідна; відносини щирі, і трудно згодитися, що колісь, в середині року, не раз буде учитель, почервоновіши до ушей, тупати ногами, кричати до хрипоті, викрикувати грубі слова. Не студило школярів, коли ударив дзвоник,—хотілося ще сидіти.

На другий урок разом з учителем увійшла в клас, аразу звернувши на себе загальну увагу, дівчинка-панночка в блакитному платтячку, в темному, густою, підрізаною косяю, переритому червоною, як жар, стрічкою. Вці школярі скинули на неї задікавлені очі. Дівчинка темними, жвавими очима оглянула клас і стала ближче до учителя.

— Не боюся!—немов казав її сміливий вигляд.

— Оце вам нова учениця—глядіть не зобжайте!—звернувши учитель до школярів. Потім показав дівчині місце у п'ятій групі на першій скам'ї. Дівчинка сіла рядом з другими уч-

Франції. Після франко-російської згоди, Франція стала центром російської політичної поліції. Завів політичну поліцію там Рачковський, а далі завдували нею Раїєв, Гартінг і Андреев. Під рукою цих "начальників" є цілий штат агентів, головним чином, чужоземці. Росіяні—5—10 відсотків. Вербують їх з буйних смичків французької поліції. Видатніші з них такі: ельзаське Бінт, який був в числі тих "трех невідомих", що в 1886 році в Женеві виломилі двері в друкарні "Народної Воли", розібрали та переішали шрифти і знищили надруковані вже листи 5 ч. "Вістника Народної Воли". Потім той же Бінт переколював листи росіяні. Другий—француз Биттар, завдував агентами "поверховаго погляду за емігрантами". Цікаво, що цей панок запевняє, ніби він щирій республіканець і франк-масон. Агенти не однакові. Одні подорожують з міста в місто, други постійно живуть на одному місці. Звичайно, вони селяться в русській колонії, Латинському кварталі. Частіше вони живуть там, де оселився хто-небудь з видатних емігрантів. Вони намагаються пролазити на зібрання, мітинги, в університетські аудиторії і студентські столові. Слідують не тільки за революціонерами, а і за молодію і особами, які з політикою не мають нічого спільного. Час од часу в Париж посилають летючі ватаги смичків. Ватагою керує звичайно видатний смичок. Приїзять вони в Париж, розміщуються під чужим ім'ям далеко од одного і влають, ніби не знайомі. Всі вони залазять в самий центр життя росіяні і рознюють і збирають відомості, які пригодають їм в Росії. Після виявленя останнього року перестали посилятися "летючі" гуртки. До одної такої ватаги взялися революціонери. Вони провідали, хто з тієї ватаги, і стали за ними слідкувати. Картина була цікава: попередю йде який-небудь емігрант, за ним смички, а за ними слідком йде філер-революціонер. Смички скоро стали почувати себе погано. А коли одного разу вони помітили, що їх збираються фотографувати, то покинули свої квартири і потвікали світ за очі. На другий день виділов наказ їхати в Росію. Але коли вони,—розуміється,—по одиному,—приїшли на вакзал, то з жахом побачили велике число французьких і російських журналістів, а то і просто цікавих, які їх дожидали. В багатьох були всігте новісіні фотографічні апарати. На другий день в французьких газетах були вміщені найменша цих невідомих діячів. А в "Humanite" була фотографія знята в той момент, коли один з смичків, тікаючи од апарату, скочив на взнічка і закрив лице руками. Це було торік в маю. А в августі того ж року французька палата депутатів одногосло постановила боротися з російським шпигунством у Франції.

— Ухорі і земстві. Торощацьке земське зібрання постановило відповісти на телеграму Столицина про агрономичну допомогу хуторянам, що воно тоді піде поруч з урядом в дії справи, коли уряд вдовоольнить обрахунки, які земство склало на хуторське господарство і як погодиться за акуратне повертання хуторянами позичок. Вобровське ж земське зібрання постановило побільшити видатки на агрономичну допомогу для завести участково агрономію для всіх селян, а не виключно для хуторян. (Р. С.).

— Поквасний Дю—Лу. В Пекові недавно судили відомого роспуштника, що заманював до себе дівчат 6—11 літ і правдовів їх до роспуги, інженера-архитектора Давішевського, 57 років. Справа його почалася ще в літку 1909 року. Тоді інженера посадили були в тюрму, але, вважаючи на його в дугу, випустили на поруки. Під час трусу у нього найшли багато карток поганого амісту. На суді виявилось, що фактичних доказів засновування дівчат немає, бо посвідчення експертів розминаються,—і тому суд присяжних виправдав Давішевського. (У. Р.).

У ПОЛЬЩІ.

— Забастовочний рух у Польщі. "Торгово-Пром. газета" каже, що в останні часи у Польщі помічається низка забастовок на ґрунті аросту цін на їжу та вагалі речі першої потреби. Найдто жасравно видно це у Варшаві. Так, на фабриці акціонерного товариства "Лосева дача" у Варшаві бастує 1200 робочих. Забастовка виникла од нового способу поділу роботи, який призвів до меншого заробітку. Фабрику тимчасово закрито. Наміаючи будівничий фабриці Герлях і Пульє у Варшаві, робочі вимагають більшої на 25 відсотків плати, побільшення поверх-умовної плати на 50 відсотків, а в свята на 100 відсотків. Адміністрація фабрици не погодилася на такі умови і роботу припинено. Тягнеться забастовка на фабриці обуття Івиського і Влохиса. На інших фабриках цієї спеціальности забастовки скінчилися перемогою робітників, які загалом, добились побільшення плати на 10—15 відсотків, робочий день скорочено на пів-години, а також скасовано окремі штрафи. Виникли часткові забастовки на фабриках обуття, на металевих фабриках і на фабриках меблів.

Маленький фельетон.

Ні, що не кажіть, а оптимизму у російського обивателя—хоч греблювати.

Здається і досвід у його був чималий, і "вчений" він досить, час би, по всіх напрямках, скинути розжеві окуляри, а він—ні за що!

Все потовуло в морюку сучасної

ЦИГАНКА.

(З шкільного життя).

— А поверніться, синку! Цур вам, який-ж ви погаві стали!—так вітав школяр п'ятої групи, народної школи, Грицько Музиченко своїх наречених синів—Якова Кириченка та Андрія Гриньова, що після літніх канікул прийшли до школи.

Гринькові слова зразу звернули на себе увагу всіх школярів. Яких, не дивлячись на ранній ранок, не мало снувало вже по шкільному подвір'ї.

— Бульба з синями зустрічається!—підло до двору і в усіх кутках зразу позбігалися хлопці і тісно оточили цікаву групу.

— Бульба*, чорнявий хлопечко років чотирнадцяти, стояв серед двору, заломивши гордовито на голову шапку і взявшись у боки руками. Насуваючи картуня на очі і для більшої картинности запровадивши по пальцю в рот, проти нього стояли з понуреними головами його сини—кремезний, суворуватий Яков та товкий Андрій.

— Не смійся, батьку, не смійся!—в підлобо повернувшись на Грицька і не вникаючи з рота пальця, хриплим басом промовив Яков.

— А чого-б і не посміятися!

— Пяку ваточу—хоч ти мені і батьку.

Далі і батько і сини повсукували рукава, і починалася стара, всім добре відома історія. Публіка кругом сміялася, гомоніла і викидала тільки моменту, щоб кинутися і собі в гурт і навалити "малу кучу невільку".

Тим часом школярі до двору все прибували та прибували. Новачки в довгих батьківських піджаках, що досягали їм мало не до п'ят, в здоровенних чоботях, з примазаними оливкою коштрубатими чубами, з цілими окулками палияць, груш, яблук в руках, босяко вступали до двору і тихенько ставали по кутках.

Поважні второгрупики з оберемками книжок в торбах гордовито походили перед ними. В їх торбах, опріч шкільних книжок, були напхані календарі, часословці, житія і які тільки зважались дома інші книжки; бо треба-ж їм усім показати, що вони не які небуть первачи, а вадто вже народ вчений.

Старші школярі увиходили до школи вільно, як до своєї хати, аразу виходили своїх товаришів, починали гульню. На хвирті в'явилася нова

постать, і цілий гурт хлопців з вигуками полетів їй назустріч. То був низенький, опецькуватий хлопечко з круглим, як шаліяння, заможним і полупленим на совці лицем, на ньому довге бобрівкове пальто і новенький козирок, з під котрого, як солома, стобурчався нестрижений чуб.

— Василько! Піхтір!—радісно загомоніли хлопці, абиваючись круг нього. Вці роспитували, сміялися, ляскали долонью його по спині, злімалися і розглядали новий картус, смікали за пальто. Той стояв, безпомічно спустивши руки, не знав, кому з них відповідати, і осміявся.

— Хлопці!—почував дзвіний голос школяра, що сидів на паркані і дивився на дорогу,—Наталка шумить! Йй Вогу!.. Хлопці кидають Піхтіря і як галеч летять до паркану.

По дорозі в школу підходила в червоному платячку підліток дівчинка і, це здала зачервонівшись, усміхалася.

— Наталочко, здоровенькі були!—ладгідно вітався до неї шудлюватий лагідний хлопчик, сечившись на паркан.—Я ж думаю, що то сонечко сходило, коли ж то наша Наталочка іде в новому платті!

У двір увійшла п'ятюгрупиця Наталка, тихенька дівчинка з великим, гострим носом. Біля неї теж збігаються хлопці, оглядають, роспитують, поки не з'явиться хто-небудь вишній. До школи підходила, хлопці загорілі, смугляві, з полупленим видом, з чорними, потрісканими від літньої праці руками, і кожного з них вітали школярі гучними викриками.

Прийшов Макар, мителє на всякі вигадки, цікавий оповідат і великий насмішник; прийшли з сусіднього села славні стріальці і курії брати Гаркавенки. Влетів удвір відомий всім забіяка Сивенко; він ще біля хвиртки зявив і кинув під паркан свитку, поплывав у руки і полетів в ту сторону, де буржались між собою скілько душ школярів.

Кожний з хлопців приносить з собою до школи що-небудь нове, і загальний крик та гам все зростає і зростає, робився повніше, густіше.

Школа з своїм маленьким садком та подвір'ям, що буда така сонна та смутна влітку, знов прокинулася, відмолоділа. Гомін досягнув уже того стану, по якому учитель зразу побачив, що вся школа в аборі. Між гульню хлопці частенько починають ог-

лядатися на шкільні двері; минає який час, спаніються учителі кликнути дітей до школи і загальний настрій дітей до школи і загальний настрій в утомило на виду, хлопці помалу розбредуться по кутках, розскадяться по траві і будуть розмовляти ліниво та скучно...

Задзеленчав дзвоник довго, звичко, весело. Так же радісно, як висипають з класу гратися, побігли школярі з усіх кутків двору до дверей і, товпачись, в уязькому коридорі, сховались в школі; сховався за ними і веселі гомін. На подвір'ї знов стало порожньо і сонно.

У другому класі дожидали учителя в нетерплячю, особливо ті, що цього року перейшли в цей клас.

Другий клас в двохкласовій народній школі різко відзначається від дрібшого школярства. Тут хлопці проходять нові шкільні науки, читають більш серйозні книжки, знають-ся з російськими класиками, привчаються до літературної мови. Цілий лексикон нових виразів, термінів з тих наук, які вони проходять, ставлять їх в очі дрібшого поважними і вченими. Поводяться між собою вони чинніше, з своїми непорозуміннями рідко звертаються до учителя; починають шість думати, наближаються до абстрактних ідей.

ночі, а він стоїть і, як "петел" співає "аранішню пісню".

Досить тільки який-небудь досі "бесгазовий" і невідомий, але новий постаті показався на політичному обрії з портфелем в руках, як обиватель починає підкакувати до сьомого неба, повний "легковажних" надій.

Скажеш: "схаменіться, добродію, чи не помиляєтеся ви, чи не передчасний ваш "тапель", а він тобі: "се жених грядет в полуноці".

Щось подібне було і в останні дні в зв'язку з одставкою Шварца. Як ґрунтовно Шварц не померів і не потемнів російського "просвіщення", як не вималював виразно і ясно загальний курс міністерської політики, а обивателів... аж вічогісенько!

Він вірить, що рано, чи пізно Шварц скориться природі. (Ну, хай доживе навіть до 130, 140 років, а все ж таки колись складе свої руки) і когось нового, іншого, більш сучасного буде призначено на міністерський пост і він скаже "нове слово", іменно те слово, яке давно вже сидить на ланцюжку, на самому кінчику язика і в самого обивателя.

І Кассо вийшов і сказав.

Сказав таке "міцне і яскраве" слово, від якого навіть окуляри зсунулися з носа в обивателя. "От і нема ілюзій!" закрикнув міністерську промову Пурішкевич.

І власне не знаю—кому показав цього язика, вибачте, Пурішкевич, але мені здається, що сам Кассо зовсім не мав на увазі своєю промовою розвіяти обивательські ілюзії. Я думаю—Кассо хотів заспокоїти тих, кому не давали спати всякі чутки про ліберальність нового міністра.

І Пурішкевичі можуть бути цілком спокійні.

Політика Кассо єсть загальна політика наших "потьбінних" днів. Політика "успокоєнія" і повороту назад.

Правда,—вона буває всяких форм—яноді гостра і рішуча (і тоді пишеться без "с"), яноді делікатна, м'яка, ніжна,—дівачливо по тому, кого і з якого боку заспокоюють.

Що ж остаеться бідному обивателю?

О, за його не турбуйтеся! Він давно уже пересунув окуляри куди слід, трошки ваче облід і згорбився, але такий же бадьорий і невтомний. Вітає, метушаться і, зустрівшись з приятелем, оглядається на всі чотири вітри і попенки говорить: "Ну, хай він, Петре Петровичу, проживе сто, сто двадцять, навіть сто тридцять років, а все ж таки рано, чи пізно... Знаєте, природа, ха-ха-ха!.. То невмоляма річ".

про довіл поховати сина в Києві, а не в с. Колодистому, звенигородського повіту, одповів, що не вважає можливим переіменити свій попередній довіл на новий і через те в проханні ховати В. Доманицького в Києві одмовляє.

Через не В. Доманицький похований буде в с. Колодистому, на своїй батьківщині.

Тіло прибуло вже в Ліваву.

В українському клубі. Сьогодні, 27 окт. на черговий літературний вечіріді І. Чопівський прочитає реферат: "До становища гірно-заводської промисловости на Україні" (факти і враження з конгресу, що відбувся в Катеринославі 1—7 септембрія 1910 р.). Початок у 8 годів.

Новий прокурор. На місце прокурора київського окружного суду п. Мацка, що пішов в одставку, призначили товариша прокурора чернігівського окружного суду п. Квятковського.

Міністр доріг загадав київському округові зібрати відомости про під'їзди пугі; про те, скільки города втрагати на будівлю і на ремонт їх, а також—скільки перевозиться грузу і в яких грузах треба скинути попудерний збор. Всі ці відомости міністерству потрібні, щоб наложити сплаток на грузи. Ці гроші підуть на прокладання під'їздних пугі, від яких поліпшиться пароходство.

Залізнодорожне призначення. Вище залізнодорожне начальство призначило помішником начальника півд.-зах. залізної дороги начальника Оренбург-таткентської дороги Штукенберга.

В городській думі. Завтра передостанні збори старої київської думи. В повістку поставлено 127 справ.

В духовній академії. Позавчора в лазні духовної академії мало не на смерть учаділо скільки студентів. Чад був такий великий, що, вибігаючи в передбанник, студенти падали неприємно. Ритував їх академічеський фершал. Чаду наробила стара піч.

Київські союзники. Поданий в Державну Думу законопроект про скасування меж єврейської осидлости не дав спокою київським союзникам. Київський "союз" тепер піше, щоб послати всім правим депутатам Думи й Ради записку про єврейську справу. Як що Дума й Державна Рада ухвалить цей законопроект, то союзники віддаються до Царя з проханням не затвержувати його.

Банкротство фабриканта. Київський гільзовий фабрикант Дуван збанкрутував і вїхав з Києва. Боргу 300 тисяч карб. Фабрика перейшла до рук управителя її.

Науова екскурсія. Професор київського університету В. Перетц поїхав з своїми учениками-студентами в Житомир оглядати рукописи та старі вивчки, які є там в духовному архіві.

Справа залізнодорожних ніосків. Гурток осіб, що брали участь у торгах на залізнодорожні кіюкки, подав скаргу міністрові доріг на управління південно-західної залізницї. В

тій скарзі сказано, що вони давали за кіюкки 16.000 карб., а управління віддало Суворину за 12.000 карб. З приводу цього в державний контроль прийшло запитаання.

Збори "0-ва Нестора Лїтовисца". Сьогодні на зборах "0-ва Нестора Лїтовисца", в VIII аудиторії київського університету, в 7 год. вечора прочитано буде: 1) звідомлення за минулий рік і 2) доклади Д. Милеєва та В. Данилевича: "Результати раскопки 1910 г. вь усадьбї Софїйского собора".

Бял студентів-полїтехників. 11 ноября в залах купецького зібрання відбу бал на користь неаможних студентів київського політехничного інституту. Сього року студенти дуже бідують. Подано дуже багато прохань про те, щоб звільнити від плати. В "опросних" листах, поданих до економичної комісії, студенти говорять про своє тяжке становище. Прохань подано 1000. І от, щоб помогти студентам, упорядкують 11 ноября цей бал. Студенти з усіх сил стараються зробити свій вечір інтересним.

Концерт—бал. В Четверг, 28 октября в помешканні купецького зібрання відбудеться великий концерт-бал на користь неаможних студентів комерційного інституту. Число студентів інституту зросло до 2700 душ. Нужда дуже велика. Студенти надіються, що громадянство відгукнеться на їх нужду. В концерті візьмуть участь кращі сили місцевих театрів. Танці до 4-х годів ранку. Вилети продають в комерційному інституті, а в день вечера в купецькому зібранні.

Крївава подія. Вчора на Вел. Васильківській ч. 50 пекарь Осман-Абаваз Огли вїхав у скарді сина свого хаяїна Ісакова. Його арештували.

Пошесть. Селянин с. Горodka, бердичівського повіту, прохає у київського губ. земської управи допомоги в приводу дифтериту, бо "діти, моля, падають як мухи". Школа у селі росповсюджує заразу. Лікаря нема.

Вчора у київську губ. земську управу надїшли такі відомости про слабування на шаркратинну і дифтерит. В монаштерському лікарському участку (з 16 по 23 окт.) 1 шаркл., 8 дифт.; в подорожальському (з 8—16) 6 дифт.; в тепїйському (з 16—23) 12 шаркл., 29 дифт.; в мальницькому (з 16—23) 7 шаркл., 2 дифт.; в коростишевському (з 16—23) 2 дифт.; в медвїдовському (з 16—23) 1 шаркл., 3 дифт. і в рокитянському 2 шаркл. і 7 дифт.

Сал на конях. В маєтку В. Олізаро коло села Щеглівки (радомисл.), як видно з відомостей, які поступали у київську губ. земську управу, виконавча комісія з 3 ветеринарїв постановила убити 4 коня слабих на сал.

Перехитрили. В с. Демієвці, київського повіту, між селянською громадою і "сторонніми обивателями" давниско вже виник позов—кому саме належить демієвська базарна площа, яка лежить не на

громадській землі, а на "воєнно-транспортній" дорозі. Досї плочше користувалась громада, але як виник отой позов, всі крамарї і піпримичі, що мали свої рундуки на базарі, перестали платити грошалї за місяцї під рундуками аренду і цим самим спорожили громадську касу на кільканадцять тисяч. Тодї громада почала хитрувати: недавно оше поставила робітників, щоб забрукувать камінем базарну плочу, а рундуки звелїла тимчасом звїдти прийнятї. Тепер громада призначила торг для найма землі під рундуки по контракту, а старї арендаторї лишаются ні з чим.

Шкарлатина і дифтерит на Київщині. За сентябрь місяць в Васильївському лікарському участку заслабо дифтеритом 60 душ, у фастївському 102, в гребенському 50, в велик.-половецькому 80, в езернянському 3, рокитянському 2 і в г. Васильковї 20. З приводу боротьби з дифтеритом, нарада за приводом васильк. повітового маршалка приняла постанову, щоб ознайомити людність з цєю хворобою. Для цього буде зроблено кілька бесїд і лекцій по школах. Шкарлатина у повіті зменшилась, але нарада постановила—коли вона знов проявиться, вислати пошестний "отряд" з лікарем. Окрім того нарада постановила заснувати у с. Ковалївцї фершалський пункт, бо вся ковалївська волость що-року хворіє.

3 Київщини. Нова залізнодорожня лікарня. На ст. Вобринській відкрили залізнодорожню лікарню для терапевтичних і заривних слабих.

Лихо хліборобам. З Черкащини нам пишуть, що на озимину там напала черва і дуже пошкодила її. Багато хаяїнів пересївають знов. Агротомичної запомогї нема, а селяне не знають ніякого способу боротьби з цим ворогом. Це вже скілька років підряд черва виїдає чимало озимини на Черкащині. Слід би звернути на це увагу хоча б агротомичному одділу нашого земства, котрий відає цими справами.

Помарне дію. Липовецька волость зважаючи на великі пожежі селянських осель, яких город тупить не хоче, постановила завести свою власну вільну пожарну дружину, на віщо їй асїгувала 400 карб. Але гроші ці постановили вїзят з тих трьох тисяч мирських коштів, що вже скілька років лічаться за селянами, як борг-недобор. Наш кореспондент повідомляє, що надї мало на стребування з селян отого недобору, а з цього виходить, що ї вільна пожарна дружина може ніколи не побачити світї.

3 Волинї. Суд над поліцейським. Вїздана сесія житомирського окружного суду недавно судила в Старокосятинівї бывшего поліцейського надирателя А. Ярошинського за те, що він брав з домовладцїв гроші на прокладання мостовї, а як давти не хотїли, то він, не оглядаючи садїб, писав протоколи, що в садїбах брудно. І от, як переказують "К. В.", люде мусїли платити штрафи ні за що, або сидїти під арештом. На судї городовї і письменоводи

тель доводили, що такі справді Ярошинський, не оглядаючи садїб, писав протоколи. Тільки повітовий фершал, Хошенко та бувший збірний староста Лейбензон обороняли надирателя, кажучи, що вони разом з ним оглядали садїби. Через цих свідкїв Ярошинського суд виправдав.

3 Поділля. Душогуство. Нас сповіщають, що в м-ку Савранї, балтєвського повіту, цими днями юрба підїлих парубкїв у трактирї вїбла хлопця. Нежового викинули на двір, а самї потїкали. Причєтний до цього душогуства і трактирщик, а яким був завїсив той вбитий хлопец. Полїція арештувала трактирщика. Він признався. Арештована і парубкїв-ровбїйників.

Лотусе шкарлатина. В с. Полянєцькому, балтєвського повіту, лотусе шкарлатина. Про це пишуть звїдїли до нашї газети так: "В нашому селі ще не було такого недєстя, щоб із одної хати разом було несепо по трое, та четверо вмерших дїтей, або щоб на протязї цілої недїлі кожен день батько бачив у себе на лавцї свіжого мерця. Хати, в котрих перш кипїло велєсе дїтяче життя, виглядають тепер якось смутно, та часто лунає в їх тяжкїй плач батька й матерї".

3 Податщини. Шахрайство. З Кременчука сповіщають, що орендатор великого маєтку Животовський зробив шахрайство на 80,000 карб. і втік.

Збільшення робочого дня. В Лубєлях, в друкарні д. Левітанського, що недавно сам був робітником, як тільки появилася новий хаяїн д. Золотницький, обидва хаяїни почали намагаться збільшити робочий день. Роблять там самї підїтки, та "горенборщики", а тому хаяїни просто вимагають користь їм вомки.

(Влас. кор.)

Роз'ясненїя. Лубєнські союзники незадоволенї з лубєнського повітового маршалка члена Державної Ради д-їя Ів. Леонтювича і мало не в кожному числї своєї чорносостоєної газетки "Благовїсть" друкують всякі вигадки про його. А щоб не допустити його знову на посаду маршалка, почали друкувати "роз'ясненїя", якими доводять, ніби баба його була "жидівка", а по дворянським звичаєм і звичаєм тих осіб, що походять з "жидівського" колина, не можна вибрати на такі почесні посади.

(Влас. кор.)

Грабители. 23 октября, в м-ку Грїпшинї, хорольського повіту, два грабители вломались в хату аможного селянина Марченка і, нахваляючись убити, скалили данї їм гроші. Коли вони нишпорили в скринї, то хаяїн зарував одного сокирову. Другий злякався і втік, покинувши заграбленї гроші.

3 Харьківщини. Штраф на "Южный Край". Редактора харьківської газетки "Южный Край" знов штрафовано на 200 карб. за те, що вїстав статью супроти харьківського одділу "Крестьянского Поземельного Банка".

Виправдали. В Харькові окружний суд виправдав судового слідчого Тер-Семенова, який вїхав свою жи-

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

До похорону В. Доманицького. Київський п. губернатор на проханья батька небіжчика В. Доманицького

— Замїтили, хлопці, — промовив один з гурту:—Андрїй уже накинув оком на нову школярку?

— А вона, справді, довженка: говорить, як у дівоник кує—смівчись одмовляє Андрїй.

Грицько спинився і суворо посварився на нього пальцем:

— Ой, гляди, Андрїю: не доведуть тебе до добра баба!

Андрїй мовчки посміхається: роль врадливого сина Бульби йому дуже подобається.

Підїшовши до найгустїшого куща лози, хлопці стали і озирнулися кругом.

— Гай-гай! Та як же за літо порода наша хата—ї візнати трудно!—промовив Грицько, оглядаючи в будяках та в кропивї місце між лозою.

— Піджди,—дасть Бог, уготчемо!—спокї во вставляє Яків, смїливо пробіраючись поміж буйними бур'янами та густим гіллям лози. За ним один по одному всі оховалися в кущах.

Через який час там блиснув огник і крїз віти лози пішов синєвий дїмок. То з одної, то з другої сторони куща частенько висовувалась чия небудь голова, бояво оглядала кругом місце і ховалася знову.

Лози димилися, немов там хто-небудь підпалював кущ гною.

З перших же двїв школа увїшла в свою звичайну колю: в класї, як губка воду, втягували школярї новї для них знання, а що за школою шумїло у них своє життя. Нова школярка скоро потонула в шкільній юрбї. Прізвїскою "синицї", яке зразу кинув був Макар, за нею не лишилось. Галя мала густу, темну косу, чорні, як двї тернини, а довгими стрїлчатими вїями очі, мала смуглявий ніжний колїр лиця, особливу гортанну мову, і їй, не звертаючи ніякої уваги на такі привади, провали в класї цїганкою. Це приваде скоро стало заміняти їй власне ім'я у всїй школі, і сама Галя їм ві трїшки не ображалася. Щось третього дня Піхтір, затєсавши між дївчата, зігравшис сидїв проти Галї, простягнув до неї руку і уселюючи блага: "дїтяночко—махлярочко", поворожив менї! І Галя не сперечалася, брала Піхтіреву руку і ворожила йому нулі, єдиниці, кардер та інші шкільні бїди.

Хоч дївчата мали у класї свій куток, свої особливі таємниці, Галя, цїя своїй жвавїй громадськїй вїдчі,

любїше приставала до хлоп'ячого гурту. Часто між хлопцями, коли вони, обившис в тїсній гурток, роздївлялися яку небудь кнїжку або обміркували яку шкільну справу, в самїй гущївї хлоп'ячих голїв, можна було бачити і її смугляве, вїже лозко з зацікавленими терновими очима. Навїть тоді, коли хлопці підїмали бучу, Галя виявляла охоту вїяти саму близьку участь в вїдї, і тільки зवरившис, що це для неї не дуже зручно, відходила, легенько зітхнувши, осторонь.

Одного дня якийс дївчата зайняли собі куточок шкільного цодвїр'я, і там вїгали свою гулянку. Вїля них терлося скілька душ школярїв. Хлопці, не приймаючи участї в дївчачїй гульві, сидїли не далеко від них і, критякуючи, назїрали за ними.

Особливо видївався між хлопцями Павлушка Янович,—цістенько зодягнене, випещене, але ледяне і капосне хлоп'я.

Він, кїдав на дївчат груддям, хватався за подолї одежі, кривив їх, вїсуюнувши язика. Коли пробїгала мимо нього Галя, Павлушка, улучивши момент, скоро вїсуюну навустрїй їй ногу. Галя перечепилася і з розгоном упала лицем на сухий горбочок. З вїносу пішла кров і залила лице. Збїглися школярї. Галя помалу встала, скривилася, навїть хотїла заплакати, далї вївїяла хусточку і стала вїтирати кров. Павлушка стояв осторонь і дурновато осміхався.

— Іди, дурна, пожаляйся учителевї їди! хїба-жїто играшки?—раділи Галя школярї. Всї визнали, що вона тепер має право довести на Павлушку. Галя, утершис, мовчки вїхатила з рук найближчого школяря бузкову лозинку і кинувлася зразу до Павлушки. Той, насунувши козирок, подався навтьоки. Але Галя бігла добре—настигла скоро, і стала стьобати його по шїй, по спинаї, по ухах. Павлушка зразу тонко заскїглив. Між хлопцями підївся звонкий регїт. Жалїтися вчителевї Галя не пішла, і це дуже вїподобалося хлопцям. Її обступили, хвалячи, раділи, що вчїнїти з носом, який почав уже пухнути. Вона прикладала до носу якийсь свїжий листок, весело кивала головою і казала:

— Нічого!—вже не болить!

Навїть Макаровї сподобався такий вчїнок Галї.

— Не журися!—казав він, хлопця—Галя по плечї,—до весїлля за-

живе!

А Яків казав Грицькові, весело потїраючи руки:

— Молодець баба! мабуть душа в неї козацька!—чи так, батьку?

Кращою ученицею в класї Галя не була, хоч і вчїлася не зовсім погано, і їй часто приходилося вести неприємні розмови з учителем. Учїтель перші дні поводився з нею трохи делїкатїше, ніж з вїшними, де далї-ж перетав видїляти її серед інших, і їй не раз лудалося і без обїду бути, і чути від учителя образливї слова. Перше їй було це трохи прикро, потїм вона до цього звикла, не звертала особливї уваги і стала добросовїсно вести призначену їй в школі долю часто караного отряхи—школяря.

Андрїй, що мав за свій обов'язок закохуватис мало не у всїх учениць, скоро на фонї шкільного життя з'явилася значна постать Галї, зразу заливши свої перших коханок і став мотїгтися до неї. Він писав їй любовні листи, писав задачі, зітхав привселюдно і патякав всякі любовні дурнїцї, поки такі хлопці звернули на це увагу і почали дравити його Галею. Йому цього тільки було ї треба.

Наступили ті осінні тихі та смутні дні, коли сонце свїтить і не грїє, коли спадає з дерева останне пожовкле листя, звисока над деревами та хатами блукає в блакитному сяєві, як намітка біле, бабине літо. Школярї дуже кохаються в таких днях. В літню куряву та спеку в волю не нагуляешся, не набїгаєшся,—не забарьтєся втом долати тіло; в осєнї-ж, коли свїже, трохи зимне повітря так приємно подихає на розгорїлі лиця, можна грїтися, можна бігати, буршукатис без кнїця.

Городи та лєвади з своїм насонїшничанням, гайлами огірками, качанями з капустї, такою чудовою обробою до улюбленої школярської потїлки—вїйни, навїв спустїли; уже обїбранї і залишенї хаяїнами сади, в колю засїпанї сухим лїстом, в якому так любо кататис та боротис,—такї мїсяя в селї ясних осїняїх днів, мов галїць сповняються шумлявою дїтворою і гудуть на все село дзвїнками, радісними їх перекликами.

Найкращим мїсядем для школярських зборїщ була Марївка закінувтий в гаю, поблизу озера хуторєць. В свєто або у вільнї будденї часи хлопці цілими зграями приходили

сиди з села, влітку-купатися, брати гриби та ягоди, в вїшї часї—просто побїгати та погратися.

Од самого обїду тут вже вовкались козаки в ляхами; ватажком перших звичайно був Грицько, ляхами-ж командував вївоєничий Сивенко. Після цілого ряду блискучих побїд козаків над ляхами і ляхів над козаками і ті і други любенько розмовляли між собою, розкинувшис одпочивати на високому зеленому березї озера. Червоним великим колом заходили сонце по обрїю неба, сїрими та ліловими баранцями побїгли волохатї хмарники; над озером замелестів очерет; з дерев стїха знімалися і задумливо падали на землю сухї листочки.

Андрїй мовчки лежав на землї, заклавши під голову руки і мрїбно дивився на верхї стругнких березок, що по малу гойдалися над його головою. Йому тепер хотїлося звернути загальну розмову за його та за Галя, і він нарочито прийняв задумливі, мовчазний вигляд. Хлопці не забарїлися догадатися.

— Що не Андрїйко наш так дуже зажурився? — промовив один з хлопцїв.

— Не знаєш чоґо?—циганочкою мабуть замарився:—Він же не бачився, бїднєвський, сьогодні з нею появив Грицько.

Андрїй не зворохнувся з мїсяцї і це глибоке замєслєво.

3 мїсяця тихенько підїймається Піхтір, крадькома підходе до нього заду і хватає його за нос.

— Ах ти ж моє цїганочко—кохаючка!—вимовляє він, мов до маленького.

— Гей, берєжися, Піхтірюк,—бо будеш знати у мене цїганку—не мїняючи пози промовляє Андрїй.

— Що Андрїйко та цїганка—хорошая пара!—присївує Піхтір над його головою.

— Піхтір! не вивай ї цїганкою, бо будеш битий!—кричить уже Андрїй, вдаючи з себе ображеного.

— Та деж тут правду дївати,—обзїваючись иншї,—вона таки здорово на цїганку скїдається.

— Не кажїть так, бо я буду зо всіма з вами воюватися...

Андрїй раптом зіскакує і стає в вївоєничу позу. Хлопці цього тільки ї чекали: збївшись біля нього, вони стали смикати його за одежу і дражнили на ріжні лади. Андрїй вїломис лозинку і став за ними ганятися. Хлопці не боронилися, тїкали.

— Цїганка! Вїдьма, вїдьоха, зарїзала пїтуха!—чулися з усіх кнїчків викрики.

Андрїй мрївав лозиною то одного то другого. Піхтір, уже скоштувавши скілько раз по плечах, став отдали і вїсуював на весь гай, звязшис за ухо:

Та цїганочко, та махлярочко, Вовли-ж моє волю!

— Дақ—так!—киваючи аза-берези головою докоряв його Грицько—продати товариство, козацьку віру за бабу, та це їй за цїганку!

— Та це їй за вїдьму!—підхватували иншї:—ти-ж придивися до неї—в неї і очі вїдьомські!

— Андрїй!—подумай собі, схамєнися!

Андрїй кїдався на всі сторони, роздавав гостинці і прижазував:

— Оце тобї вїдьма! оце тобї цїганка! оце тобї вїдьомські очі! Погнавшис за Грицьком, він замхнувся лозиною, щоб влучити по плечах, але різнув по уху. Грицько спинився, потїм вїязав рукою за ухо і мовчки одїшов в сторону.

— Що таке? що вчїнилося?—збїглися круг нього хлопці. Грицько вїтарав на усі кров. Андрїй кинув лозину і чухав потїлицю.

— Це вже чорт ана чо!—промовив Грицько сервізно—до нього з жартата, а він з усєї сили по усі вичає!

— А на вїщо-ж ти кажєш—цїганка!—не хотїв все таки здаватися Андрїй.

— Ну і цїганка, та це їй плащувата!—сердато промовив Грицько.

— Ну от і заробив!—в тон йому одмовляє Андрїй,—я роспалився і небацьки, по чоу б'ю. На себе жалкуй—на що дражнив?

— Та за коґо-ж ти стоїш? За бабу? —обурився Грицько,—товариша промївав на бабу!—Ех ти, бабї!

— Ну, пєхай і бабї!

— Коли так, од цього разу я з тобою незнайомий!

— Ну і добре.

Так виникла суперечка на принципїальному ґрунтї: посварилися.

Розбївшис на гуртки, хлопці пішли з гаю різними дорогами. В гаю давно уже стемніло.

— Я не за те сержуєся, що він менї ухо розсїк,—казав дорогою Якову Грицько, то бїдудже, плував би я на тебе, а менї жаль, що він товариша зміняв на бабу!

(Далї буде).

С. Васильченко.

ку. Присяжні визнали, що зробив це він тоді, як йому розум замутився.
3 Катеринославщини. В тюрмі...
Напад на владу. 23 октября, п'ятеро людей з сокирами...

За кордоном.

Останні дні Абдул-Гамида. В "Franki. Zeit" сповідають з Константинополя, що Абдул-Гамид доживає свої останні дні.
Доля португальських єзуїтів. Угорські газети пишуть, що один з самих великих угорських поміщиків...

Сенсаційна справа.

Другого воябра в першому департаменті Державної Ради має розглядатися справа про одання під верховний суд П. А. Столипіна, Миллюкова і Гучкова по скарзі союзників.
Цікаві справи. МОСКВА. В окружному суді розглядається справа студента Кипарисова, що, пожабувавши, вбив свого беввадівно хворого брата.

За кордоном.

ХАРЬКІВ. Стоїть літня погода. Цейлий показує 20 градусів.
КАТЕРИНОСЛАВ. Особливе присутстві харківської судової палати закінчило процес міщанського комітету партії "Бунд".
ПЕТЕРБУРГ. Черноостенна газета "Об'єднання" надрукувала проект виділення виборської губернії в фінських газетах надруковано проект Свинхвуда і шістьох депутатів проти цього проекту.

Література, наука, умілість і техніка.

Писання Івана Франка. "Видання спілка" випустила у Львові томик IV серії "Писання Івана Франка".
Літературна критика та публіцистика, розсипаних по часописах і писаннях як українською, так і чужомовними мовами.

Театр і музика.

Спектакль у Радзивіліві. В радзівільському шахматовому зібранні на користь погорільців є. Опарили 23 октября виставили три українських жарти: "Ведмідь" А. Чехова, в перекладі В. Дубровського, "Миротворці" В. Грінченка та "Жан і Бобі" (в клуні) водевіль на 1 дню М. Левичького та І. Попова.

Дописи.

С. ЯНІВНА, васильківського повіту, (на Київщині). Тяжко думують. У наших селі живе старий чоловік Трохим Розора. Він має двоє синів. Старший—алочинець на засади у Архангельську, а молодший, років 16-ти, живе з батьком. Сам Розора не певний чоловік, алодій-оватий й переводчик краденого.

Справочний огід.

М. Нестора і Капнітолін; прп. Нестора Литолиця. Сх. сон. 7 год. 3 хв., зах. сон. 4 год. 25 хв.
Театр "Грамтност" — Паливода XVIII-го століття.

ПАРХОДИ ТОВАРИСТВ.

- О-во Пароходства по Дніпру і його притокам" і "О-во Пароходное Общество по Дніпру і його притокам" удержує поштово-пасажирські рейси по одні водних шляхах:
1) По Києво-Катеринославському: щодня, 3 Києва в 8 1/2 ранку і 5 г. дня, Катеринослава в 5 1/2 г. дня, 3 Києва в 5 г. дня.
2) По Києво-Полтавському: щодня, 3 Києва в 8 г. ранку, 3 Полтави в 9 1/2 г. ранку, 3 Києва в 5 г. дня, 3 Полтави в 6 г. дня.
3) По Києво-Чернігівському: щодня, 3 Києва в 8 г. ранку, 3 Чернігів в 7 г. дня, 3 Києва в 5 г. дня.
4) По Києво-Могилівському: щодня, 3 Києва в 8 г. ранку, 3 Могилів в 9 г. ранку, 3 Києва в 5 г. дня.
5) По Києво-Гомельському: щодня, 3 Києва в 8 г. ранку, 3 Гомеля в 9 г. ранку, 3 Києва в 5 г. дня.
6) По Могилівсько-Оршанському: щодня, 3 Могилів в 8 г. ранку, 3 Орша в 9 г. ранку, 3 Могилів в 5 г. дня.
7) По Гомельсько-Ветковському: щодня, 3 Гомеля в 8 г. ранку, 3 Веткова в 9 г. ранку, 3 Гомеля в 5 г. дня.

скавати, як все скоїлось з ним, й я рава же кочився. Геріча в труні поставили на цвинтарі, в каміляці під столом,— і цілий тиждень, доки не приїхав слідчий з лікарем, нещасна мати Василева убивалась та гоголила удень і вночі над убитим сином. Уночі не можна було з хати вийти на селі через голосяння, що лунало кожної хвилини в цвинтарі, наводючи жах на кожну живу людину.
Трохима Розору, сина його й другого хлопця заарештовали. Ідучи в стан Розора прощався з селянами, не сподіваючись вернутись додому, але вийшло навпаки; через скілька днів вернувся Розора додому.

М. ОКНА, балтського повіту (на Поділлі).

Порядки на пошти. У неділю 17 октября у нас на пошти ось що трапилось. Селянин а села Нестотги, в участків привіз у Окну гроші злати на пошту за участок 152 карб. 29 коп. З ним приїхала і жінка одна, теж за участки, і привезла 100 карб. Приїхала вона пізно вже, увійшли на пошту, коли вже збірались замикати, і почали просити начальника прийняти од їх гроші. Начальник не хотів, але потім згодився. Начальник сказав їм попросити ученика, щоб той написав перевод. Ученик написав переводи на 100 карб. і на 152 карб. 29 коп. Подателі подучили респонди і пішли собі. Через три дні, коли треба було розв'язати квитанці, які були при купі, і позабирати кожен свою, виявилось, що один перевод був написаний на 100 карб., а другий тільки на 52 карб. 29 коп., а сто карб. немає. Зараз же дома наробили плачу, крику, бо де ж вони увезе хлібець продали і ледві зібрала ці гроші. Приїхали на пошту, а начальник одмовляється. Вони почали його просити, але він прикидав урядника, щоб той писав протокола за те, що вони чіпляються до його. Люде полаялись й вийшли й в чим. Але інші люде їх навчали, щоб так не залишали, а щоб подали до мирового судді на начальника скаргу і скаргу на його начальника поштового округа.

Помилка.

У вчорашніх "Ост. Вістях" замість "Бурський парламент", помилково надруковано—"турецький".

Ціни на хліб.

Пшениця у Миколаїві 102 коп. (гірчак-улька), у Київі 98—102 коп., у Фастові 92—96 коп., в уманських райони 87—92 коп. (поміщицька), 82—86 коп. (селянська) й 78—82 коп. (яра), на Полтавській залізниці 88—93 коп. (поміщицька) й 77—81 коп. (яра), на пристанях Дніпра 86—90 коп. (поміщицька), 80—84 коп. (селянська) й 76—80 коп. (яра).
Жито у Миколаїві 68 коп., у Київі 60—62 коп. і 56—58 коп. (селянська), Фастові 55—58 коп. (поміщицька) й 51—55 коп. (селянська), на пристанях Дніпра 54—56 коп. (поміщицька) й 48—52 коп. (селянська).
Ячмін у Миколаїві 63 1/2 коп., у Київі 54—58 коп. (поміщицька) і 50—53 коп. (селянська), на станціях півд.-зах. залізниці 51—55 коп. (поміщицька) і 46—52 коп. (селянська).
Овес у Київі 60—65 коп. (пом.) і 54—60 коп. (сел.), у Фастові 56—61 коп. (пом.) і 49—54 коп. (сел.), на станціях 55—62 коп. (поміщицький новий) і 48—54 коп. (сел.).
Пшавий ячмін на станціях 78—82 коп. (красний) і 70—75 коп. (гірший), у Київі 80—84 коп. і 78—82 коп. (пом.), на станціях 46 і 56—58 коп.
Гречка в районі Київа 52—55 коп. (селянська) й 57—58 коп.
Горох-вікторія на станціях 122—123 коп., горох-рихлик 150—185 коп., кормовий горох 75—80 коп., кінський 66 75—80 коп.
Настрий на українських ринках млявий і малоділяний.

Коректор
за новельну плату бере на себе всяку коректуру роботу. Адр.: Контора "Рада", І. Ш. 12-1797-7
НОВА КНИЖКА:
С. Є. Зіневич.
"ПАН ШТУКАРЕВИЧ, або оказія, якої не було".
Сельські сцени на 2 дії і 4 одміни воєнівми. Нове виправлене видання.
Склад видання в "Українській Книгарні", Безаківська № 8 10-1749-3

19 коп. 30л.
Столового срібла 84 п. петербурзького і московського фасону пропонує в величезному виборі склад годинників і дорогочинностей
КЛАВДІЯ СЕРГІЄВИЧА РОГІНСЬКОГО
89 Олександрівська. Телефон 2095.
Фірма існує з 1888 року; по дешевим цінам і вибору не має конкурентів. 0-1610-18

ДАМАМ ГОР. КИІВА. № 10, Майстерня спеціально "Ідеал" проп. вел.ч. вибір остат. повнок. і просят звертати увагу на примірні виговення замовлення та на добротність матеріалу; просят не змішувати з парикамерськими. Великий вибір гот. кучерів (більш 5000 шт.), а також прядків і кіс. Одрб. олів. журнал. Принал. для п.ч. парикмах.: фрізюр, бинді, твль, бредлін та інше. 200-1901-174

"НОВИЙ КРАЙ".
Орган Товариства українських фармерів в Канаді.
Найбільша народна читальня в Канаді — Виходить 3 рази на місяць по 8 сторін. Хто хоче знати багато про Канаду і тамошні відносини, мусять читати "Новий Край".
По Росії і Австрії "Новий Край" коштує 2 дол. на рік, один доллар на пів року.
Адреса: "Nowy Kraj" Rosthern Sask. Canada. 10-1818-2

Вийшов з друку і продається № 10-й журналу "Українська Жата"

З М І С Т:
Богдан Деліній—Кідаю слова 577
Ольга Кобиланська—Старі батьки (оповідання) 579
М. Ральський—Воріць 585
М. Вороний—з А. Фета: І. Весна 486
І. Сонця промінь палкий грав... 481
С. Черкасенко—Петро Кирилюк, драма на 4 дії (докітчене) 587
Sören Kierkegaard—Тиха розлука (оповід.) перек. М. Єшман 600
Павло Мазоневич—Ідеал 602
Д. Д.—Угорська Русь 602
Маяков художн. С. Васильєвський (Полтавщина)
1) Сновородничий псам (Полтавщина)
2) Ранок в Дніпрівій плавні.
Передплата на 1910 рік на "Українську Жату" 4 карб. (за кордон 10 корб.) шіроку 2 карб. окрема книжка 35 коп. (в порозінок 40 коп.), можна виділявати частками по 2 карб.
Передплата приймается в головній конторі і редакції журналу: Київ, Бульварно-Нудревська, 16. Або в "Українській Книгарні", Безаківська, 8; книгарні "Літературно-Наукового Вісника", Вел. Володимирська, 28. У Харкові: в "Українській Книгарні" Рибна, 25. В Житомирі: в книгарні В. Сувіньского, у Полтаві: в книгарні К. Маринича, Бульв. Котляревського, у Варшаві: в Гр. Стенури, Новий Світ, 62, к. 26; в Одесі: у В. Вурьяченка, Конах 19, 10. В Москві: у К. Татарника, Красносельська ул. д. № 65, кв. 6. У Єкатеринбурзі: у С. Я. Березера, Сіна ул. у Кам'янці-Подільському, Приходько, Бульварна ул. вказ. д. У Катеринославі: в книгарні С. Лозинського, Провокт, д.м. Вебера в Сороні, Босар, губ. в сфотіа К. Грабачка, Бекіровська ул. н. д. У Мелітополі, Межева ул. д. 6. Ессена у К. І. Залізняка. В Галичині: Львів, книгарня Наукового Т-ва, Рилок, 10.

Видання "Благодворительного Общества издания общепользных и дешевых книг"

- № 1. Користити зорянка: казавь, икакъ та критъ, О. Степовика (видання друге з 3 малюнками) ц. 3 к.
№ 2. Про горобиню. О. Степовика (вид. друге) ц. 5 к.
№ 3. Молодича боротба, Ганни Барвинок ц. 1 к.
№ 4. Орисъ, П. Кузиша (з 4 малюнками) ц. 2 к.
№ 5. Вирна пара, Ганни Барвинок ц. 3 к.
№ 6. Бєсильничтво (вид. друге, з 23 мал. й Н. Немоловского) ц. 10 к.
№ 7. Оповідання про Антопа Голованого, М. Комаря (з 5 малюнками) ц. 5 к. (векл. 10 к.)
№ 8. Оповідання про Тараса Шевченка, О. Ковського (з 3 портр. и 1 малюнкомъ) ц. 2 коп. (векл. 5 к.)
№ 9. Розмова про селянське хазяйство, кн. ІГ, Виноградъ, Е. Чикаленка (вид. 2-е, з 18 малюнками) ц. 6 к.
№ 10. Розмова про селянське хазяйство, С. Ваганова ц. 3 к.
№ 11. Виновицма, П. Кузиша (з портр.) ц. 2 к. (векл. 5 к.)
№ 12. Оповідання про Бодана Хмельничкого, М. Комаря (з 3 портр. и 6 малюнками) ц. 8 к. (векл. 15 к.)
№ 13. Видъ чого емерла Меласа (про дифтеритъ), Г. Коваленка ц. 3 к.
№ 14. Оповідання про Івана Котляревського, В. Гринченка (з 1 порт. и 2 мал. ц. 3 к. (векл. 5 к.)
№ 15. Розмова про селянське хазяйство, кн. ІІІ, Сили трам, Е. Чикаленка (вид. 2-е, з 7 малюнками) ц. 5 к.
№ 16. Добра порада, М. Загирни (про скажовинку, вид. друге) ц. 3 к.
№ 17. Оповідання про Євгена Гребинку, Гринченка (з портретомъ) ц. 3 к. (векл. 5 к.)
№ 18. Про пошести або лжи згороб, В. Ишневського (видання друге) ц. 3 к.
№ 19. Розмова про селянське хазяйство кн. ІІ, Худоба, Е. Чикаленка (вид. 2-е, з 20 мал.) ц. 6 к.
№ 20. Розмова про селянське хазяйство, кн. І, Садъ, Е. Чикаленка (з 36 малюнками) ц. 10 к.
№ 21. Хто робить, той і має (про Гарфізья) ц. 6 к.
№ 22. Розмова про селянське хазяйство, кн. І, Чорний паръ та плодощма, Е. Чикаленка (вид. 3-е, виправа. и доповн., з 2 малюнк.) ц. 4 к.
1-е издание одобр. Учен. Ком. М. З. и Г. И. и допущ. М. Н. Пр. въ общ. пачальв. учна. и въ народн. читальни и библиотеки. Преприровано Харьк. Общ. Свз. Хоз. бочшою сереб. медалью.
№ 23. Мудрий учитель (оповідання про Софратъ, з 2 мал.), М. Загирни ц. 5 к.
№ 24. Дяч евангелио машиню видѣтми вид. 2-е, з портрет Стефанова, М. Загирни. ц. 3 к.
№ 25. Дяч обави такъ и маюк (про голопозаритъ), М. Ганька ц. 3 к.
№ 26. Наймичка, повѣсть Т. Г. Шевченка (з 30 мал.) ц. 3 к. (векл. 10 к.)
№ 27. Пригоди на тюрмі, О. Русова (меторологія, з 18 мал.) ц. 5 к.
№ 28. Якоже скра, оповідання про Рафалла, С. Русового (з 15 малюнк.) ц. 5 к. (векл. 10 к.)
№ 29. Катерина, повѣсть Т. Г. Шевченка (з 15 мал.) ц. 5 к. (векл. 10 к.)
№ 30. Ходило за Нимъ, О. Кониського (з 9 мал.) ц. 5 к. (векл. 10 к.)
№ 31. Винок (читавка), О. Виноуєнка (з 120 мал.) ц. 35 к. (векл. 60 к.)
№ 32. Сильскіє примрды (про випоси), Т. Рыльського ц. 5 к.
№ 33. У витмии голова болтъ—у матери сердце (дьякъ готувать та доглядать малымъ дитямъ) Г. Загирни ц. 5 к.
№ 34. Видъ лемале, оповід. про шахти, М. Загирни (вид. 2-е, з 8 мал.) ц. 12 к.
№ 35. Рабонич покрѣдощма, опов. про Давидовна (з портр.), М. Загирни ц. 10 к.
№ 36. Мале та розулке, опов. про мурашокъ (з 2 мал.), П. Е. ц. 8 к.
№ 37. Середъ виморядарчъ шиденной Франци, С. Русового (з 10 мал.) ц. 6 к.
№ 38. Дяч видѣтмо Новий Свѣтъ, Д. Дорошенка (з 7 мал.) ц. 6 к.
№ 39. Товаришскіє кранички, В. Домашницького ц. 5 к.
№ 40. Народничіє работи (про П. Кузиша), Д. Дорошенка ц. 3 к.
№ 41. Первочучелии славыні (про Кырда и Мефодий), А. С—го (з 5 мал.) ц. 5 к.
№ 42. Права що-до выборов, кн. перша, К. Квитка ц. 3 к.
№ 43. Права що-до выборов, книжка друга, К. Квитка ц. 3 к.
№ 44. Петруськы сонъ, М. Левичького (з малюнк.) ц. 5 к.
№ 45. Вѣстникъ селянскіє на Полтавщині, В. Василєнка ц. 10 к.
№ 46. Украинскій бунтаръ С. Русовой ц. 8 к.
№ 47. Початки науки про права конституційні, К. ц. 6 к.
№ 48. Якъ люде живуть у Норвегії, С. Р. ц. 5 к.
№ 49. Оповідання про Вука Караджича, А. Веретельника ц. 5 к.
№ 50. Смерть за правду (про І. Гуса) В. Домашницького ц. 20 к.
№ 51. Про старі часи на Україні, М. Грушевського (з 40 мал.) ц. 6 к.
№ 52. Про народоправство, Кн. І. Скаренка ц. 10 к.
№ 53. Якъ розводити сосновий бір на піску, П. Бородавського, з малюнками ц. 15 к.
№ 54. Химія, Мазуренка, з малюнками ц. 12 к.
№ 55-а. Ветеринарні поради Книжка І. Зверохій хвороби, В. Корольова, 3 малюнк. ц. 10 к.
№ 55-б. Ветеринарні поради Книжка ІІ. Хворобі шкуру, В. Корольова, 3 малюнк. ц. 8 к.
№ 55-в. Ветеринарні поради. Кн. ІІІ. Внутрішні хвороби, В. Корольова, 3 малюнк. ц. 12 к.
№ 55-г. Ветеринарні поради. Кн. ІІІІ. Пошести на худобі, В. Корольова, 3 малюнк. ц. 12 к.
№ 55-д. Ветеринарні поради. Кн. V. Пошести на худобі, В. Корольова, 3 малюнк. ц. 12 к.
№ 55-е. Скотоловчєк. (Ісл 5 книжокъ Ветеринарнихъ порадъ акуці з додатокомъ, 3 40 мал.) ц. 50 к.
№ 56. Про Рабоничко, Гр. Сабобочній. ц. 6 к.
№ 57. Про кредитні коопераци, С. Бородавського. ц. 7 к.
№ 58. Роберт Овен, М. Кузьмичьского ц. 8 к.
Ці книжки продаються книгарми за знижкою 40% на готові гроші, або 30% на комісію. Рахунки при останній умові зводяться лачи на рік: у січні і липні місяці кожного року.

Шлюбні розлуки (бракораз. дія) і карні (уголовні) справи веку, складаю ділові папери: про взамок. і виснога дітей, про відлучу жінокъ окремому праву на проживання, приписку до громади, одзиви, атеїсти, і касад. скарги по всіх справах, прохан. на Височайше ім'я.—Поряди иног. лист.: бідн.—дурно. Праий. щодля од 3—7 г. удеп. А. Туржанскій е. В. Володимирська № 53. 100-1542-74
Заставте тих, що оточують Вас, коритися Вашій волі!
СІЛІА ГІПНОТИЗМА!
Ціна з'перес. 1 р. 25 к. або нак. плат. 1 р. 50 к. (марками), С.-П.-Б., Невский 100, Т-во ОСНОВА. 8-1802-3

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).
Убивство.
М. СОВОЛІВКА (под. губ.). У в'язді подорожній хлопець 20 років зарубав сокирою жєщину, а якою приїхав. Вийшов на вулицю і сам застрелився. Від—балтський міщанин. Прізвисьце не відоме. (Власн. коресп.).
Парламентські відгукн.
ПЕТЕРБУРГ. Головою польського кола в Державній Раді обрано Олізара.
В голови комісії Державної Ради в справах місцевого суду центр призначе Манухина, праві—Стишяньского.
Центр і праві Державної Ради висловлюються за встановлення п'ятидесяти літ авторського права і за обмеження перекладів. Коло—за тридцять літ.
Одеський депутат Рено записався в фракцію націоналістів. В Думі ходитъ чутка, що депутатом його не буде ватвержено.
Націоналісти будуть голосувати на виборах голови за Гучкова. Старшим товаришем голови буде, мабуть, князь Волковський, другим—Автонов, правий октябрист.
За манастирськими єтінами.
ПЕТЕРБУРГ. Втора в судовій палаті розглядали справу економа духовної академії Успенського; його обвинувачували за розрату 11,000 карб.
Судове слідство дає таку картину лаврського життя. В келіях йшло п'яństwo, грали в карти. Ієромонах Порфирій, програвши багато грошей в карти, застрелився. Грали в карти ієромонахи Веніамін і Амвросій, поліцейські пристава Карпов і Підкладенко, вдова статського совітника Бурде. Підсудний розскажує, що ієромонахи сміялись з нього і казали: "пиди це раз до каси академії,—там грошей багато". Палата засудила Успенського до тюрми на 1 рік 4 місяці.
Видъ шаха за кордон.
ОДЕСА. В неділю ввечері ввійав шах з жінкою і всім придворним штатом. Шах і всі придворні кажуть, що вийжають з Одеси не через політичні причини. Шахиня поїде в Мекку на поклони могили Магомета, а шах проживе три дні в Відні, потім поїде до Парижу, Берліну і в Англію. Кажуть, що він думає оселитись в Англії на завше.

Редактор Вал. Галевич.
Видавець Е. Чикаленко.

Благодворительное общество издания общепользных и дешевых книг. С.-Петербург, Почтовый ящик № 261. гд-44-62